

μουσικής

ΠΟΛΥΤΟΝΟ ✓

ΤΕΥΧΟΣ 47 ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011 0,01€ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΟΥΣΟΥΡΓΩΝ ΚΩΔ. 7016

χωρίς χρόνια

Ιδιοκτήτης

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΟΥΣΟΥΡΓΩΝ
Ελληνικό Τμήμα Διεθνούς Οργανισμού
Σύγχρονης Μουσικής (ISCM)
Βασ. Σοφίας & Κόκκαλη,
115 21 Αθήνα
τηλ./fax: 210 7256607

Συντακτική ομάδα Εκδότης

Κωνσταντίνος Α. Λυγνός*

Δημοσιογραφική έρευνα

Λεωνίδα Κανάρη*

Συντονισμός ύλης

Μαρία-Χριστίνα Κριθαρά*

Τεχνική επεξεργασία

Ελένη Σκάρκου*

Καλλιτεχνική επιμέλεια

Μαρία-Χριστίνα Κριθαρά*

Ελένη Σκάρκου*

Οικονομικά & επικοινωνία

Μαρία-Χριστίνα Κριθαρά*

Δημοσιογραφική έρευνα & διανομή

Κωνσταντίνος Φλεριανός*

Μόνιμοι συνεργάτες

Έφη Αγραφιώτη,

Γεωργία Καλοδίκη*,

Άση Κονδυλίδου,

Χρήστος Μητσάκης,

Αλέξανδρος Μούζας*,

Νίκος Ροδίτης,

Λορέντα Ράμου,

Θωμάς Ταμβάκος*

Συνεργάτες τεύχους

Μαριάννα Αναστασίου,

Θόδωρος Αντωνίου, Ιωσήφ Βαλέτ,

Άγγελος Γαβριήλ,

Γιώργος Κωνσταντινίδης,

Θεόδωρος Λώτης, Μαικήνας,

Μαρία Ντούρου, Αλέξιος Σαββίδης,

Φίλιππος-Γρηγόρης Σουγλές,

Μαρίνα Τζούλη

Εξώφυλλο

Ελένη Σκάρκου

Φωτογραφικό υλικό

Χ. Ακριβιάδης, Κ. Αυγερινός, S. Bremer,

Κ. Γρηγορέας, Θ. Λότης,

Ορχήστρα των Χρωμάτων, Φ. Γ. Σουγλές,

Στέγη Γραμμάτων & Τεχνών,

Θ. Ταμβάκος, Κ. Τσιρινγκάκης

Γλωσσική επιμέλεια

Λεωνίδα Κανάρη*, Γιώργος Χατζημυχαλάκης*

Γραμματεία

Ν. Μεταξά 29, 104 39 Αθήνα

τηλ./fax: 210 8824983

email: ikanaris@otenet.gr

Συνδρομές - Διαφημίσεις

Χανιώτου 17, 154 52, Ψυχικό

Μ. Χ. Κριθαρά: 210 6713086

Υπεύθυνος Οικονομικών

Αλέξανδρος Μούζας

Νομικός Σύμβουλος

Κατερίνα Συγγενιώτου

Εκτύπωση - Παραγωγή

ΦΩΤΟΛΙΟ & ΤΥΡΙÇΟΝ Α.Ε.

Δημαράκη 20, 11855 Αθήνα

τηλ. 210 3470808, email: fotoлио@tyricon.gr

(* μέλη της Ε.Ε.Μ.)

Η αναδημοσίευση κειμένων και υλικού
επιτρέπεται μόνον κατόπιν άδειάς
της Συντακτικής Ομάδας ή του Δ.Σ. της Ε.Ε.Μ.

Τα άρθρα του περιοδικού δεν εκφορτών
υποχρεωτικά τις απόψεις του Δ.Σ. της Ε.Ε.Μ..
Οι επιλογές του περιοδικού αποτελούν ευθύνη
της Συντακτικής Ομάδας. Τα ενυπόγραφα άρθρα
εκφορτών απόψεις των συντακτών μας.

Σ' αυτό το τεύχος

4. +θεσις

5. Ημερολόγιο

8. Εκδηλώσεις εξωτερικού

10. Ειδήσεις - Σχόλια

15. Πολιτιστικό παρατηρητήριο

16. Ξενάκης

18. Daniel Blumental

21. Μουσική Εκπαίδευση

28. Μίητος Λογιάδης

34. Ηπειρώτικη Μουσική

36. Ιστορία της jazz

38. Μουσικολογική έρευνα

40. Κατάλογος έργων Παπαϊωάννου

42. Σύγχρονα σύνολα

45. Ελεύθερο βήμα

46. Λόγια απλά

48. Σεμινάρια - Διαγωνισμοί

51. Επιστολές - Ανακοινώσεις

52. Βιβλιοπαρουσίαση

54. Οπτικές ακροάσεις

Χωρίς Χρώματα

Αγαπητοί μας αναγνώστες, φίλοι και συνάδελφοι,

Κρατάτε σήμερα στα χέρια σας ένα Πολύτονον ασπρόμαυρο. Η Συντακτική Ομάδα του περιοδικού της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, αποφάσισε να κυκλοφορήσει το τεύχος 47 χωρίς χρώμα, ύστερα από τα γεγονότα που οδήγησαν στην παραίτηση του Μίλτου Λογιάδη από τη διεύθυνση της Ορχήστρας των Χρωμάτων, αλλά και την διαφαινόμενη οριστική διάλυσή της.

Πιστεύουμε ότι είναι το λιγότερο που μπορούμε να κάνουμε για να δηλώσουμε τη θλίψη αλλά και την αγανάκτησή μας για το κλείσιμο μιας ορχήστρας. Άλλωστε η χώρα μας δεν διαθέτει και πολλές για να εφαρμόζει “πολιτιστικές περικοπές”.

Η ορχήστρα που ίδρυσε ο Μάνος Χατζιδάκις, έδωσε ζωντανά το στίγμα της όλα αυτά τα χρόνια, με αξιόλογο ρεπερτόριο, ενδιαφέροντα προγράμματα, ελληνικά έργα αλλά και τη διοργάνωση των σημαντικών παγκόσμιων διαγωνισμών “Δημήτρης Μητρόπουλος” για σύνθεση και διεύθυνση ορχήστρας.

Υποπευόμαστε ότι πολλοί από σάς θα σκεφτείτε:

Εδώ καράβια χάνονται, βαρκούλες αρμενίζουν!

Είναι λοιπόν οι ορχήστρες βαρκούλες; Και οι μουσικοί; Και όλοι εμείς που συνεχίζουμε να δημιουργούμε και προσπαθούμε να εμπνεύσουμε το κοινό και τους μαθητές μας; Που παρ’ όλες τις αντίξοες συνθήκες πιστεύουμε ότι πολιτισμός και παιδεία είναι οι μόνες μας ελπίδες;

Αν όλα αυτά κατατάσσονται στις βαρκούλες, εμείς τις βαρκούλες τις αγαπάμε και στενοχωριόμαστε όταν τις βουλιάζουν. Πρέπει να γνωρίζουν και αυτοί που μας κυβερνούν ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι για να υπερασπίζεσαι αυτό που αγαπάς.

Μπορεί να φιμώνεται μία ορχήστρα, αλλά εμείς, όπως και εσείς, διαθέτουμε ακόμα φωνή.

Το συγκεκριμένο τεύχος ταχυδρομήθηκε ονομαστικά και στους τριακόσιους βουλευτές της Βουλής των Ελλήνων.

Η Συντακτική Ομάδα

Camerata Junior: ένα ελπιδοφόρο ξεκίνημα Πέμπτη 5 Μαΐου 2011. Αίθουσα Δημήτρης Μητρόπουλος

Συγκίνηση, ενθουσιασμός, αναμνήσεις, ο απολογισμός μίας εικοσάχρονης προσφοράς και απονομή αναμνηστικών βραβείων στους συντελεστές. Όλα υπήρχαν στην εορταστική εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών ο Σύλλογος των Φίλων της Μουσικής για τον εορτασμό των 20 χρόνων από την ίδρυση της Καμεράτα.

Ωστόσο - χωρίς υπερβολή - την βραδιά «έκλεψε» η πρώτη εμφάνιση της ορχήστρας νέων Camerata Junior υπό τη διεύθυνση του Δημήτρη Σέμση. Παρά τους δύο μόνο μήνες ζωής, το σχήμα εξέπληξε με την ποιότητά του, αλλά κυρίως με τη ζωντάνια του! Γιατί, πώς να το κάνουμε; Στα 18 και στα 21, την πείρα του ώριμου επαγγελματία μουσικού μπορεί κάλλιστα να υποκαταστήσει ο ενθουσιασμός. Βέβαια, σωστά οργανωμένοι, για να είμαστε απόλυτα δίκαιοι...

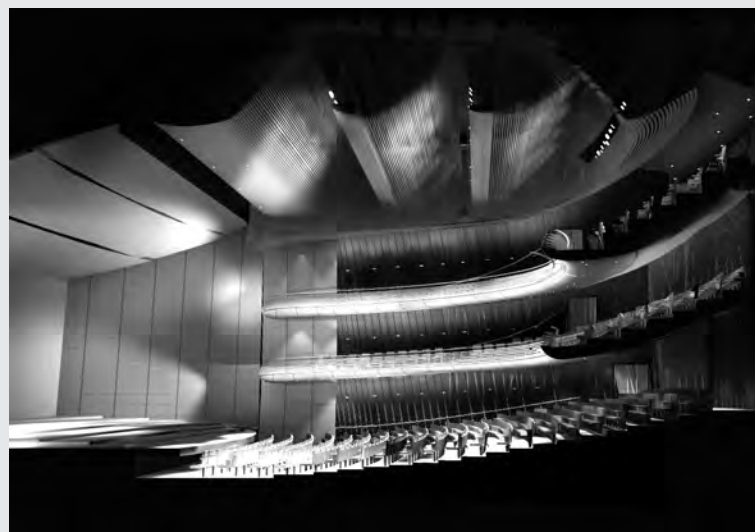
Η Camerata Junior είναι μία ιδέα που εμπνεύστηκε ο μέχρι πρότινος, Πρόεδρος του Συλλόγου Φίλων της Μουσικής, κ. Κωνσταντίνος Πυλαρινός. Αποτελείται από δύο τμήματα: το παιδικό (για ηλικίες έως 11 ετών) και το νεανικό όπου συμμετέχουν νέοι από 11 έως 21 ετών. Το συντονισμό και τη διδασκαλία έχουν αναλάβει ο Δημήτρη Σέμσης και η Wendy Clarke.

Κατά την τελετή της απονομής ανακοινώθηκαν δύο ακόμη νέες εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες: η ίδρυση του Νεανικού Διαδικτυακού Μουσικού Σταθμού και η ίδρυση του Ελεύθερου Εργαστηρίου Μουσικής Παιδείας.

Το πρόγραμμα της «Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών» 2011- 2012

Τις πρώτες μέρες του Ιουνίου παρουσιάστηκε το πρόγραμμα της «Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών» του Κοινοφελούς Ιδρύματος «Αλέξανδρος Ωνάσης». Οι βασικοί άξονες παραμένουν ίδιοι με την περίοδο που ολοκληρώθηκε: Αναζήτηση της ελληνικότητας στην τέχνη (χωρίς να αγνοείται ή να υποτιμάται η διεθνής εμπειρία), συγκερασμός της παράδοσης με το σύγχρονο, προβολή νέων καλλιτεχνών, συνδυασμοί ανάμεσα στις διάφορες τέχνες και τέλος, προσπάθεια δημιουργίας νέου - κυρίως νεανικού - κοινού.

Κάνοντας απολογισμό του πρώτου - εξαιρετικά πυκνού - εξαμήνου λειτουργίας ο διευθυντής της Στέγης κ. Χρήστος Καρράς, είπε ότι έγιναν πάνω από 90 εκδηλώσεις, τις οποίες με βάση τα εισιτήρια, παρακολούθησαν περίπου 80.000 άτομα. Η πολιτική των εισιτηρίων παραμένει ίδια και καταβάλλεται κάθε προσπάθεια να είναι προσιτά. Τέλος, είπε ότι με βάση την πείρα που συσσωρεύτηκε, η Στέγη θα προωθήσει το θέμα της «εξαγωγής» και προώθησης των δικών της παραγωγών. Στο σημείο αυτό γίνεται προσπάθεια να αναπτυχθούν συνεργασίες και με άλλους ανάλογους φορείς κυρίως του εξωτερικού. Ως προς το τελευταίο, σημαντικό είναι πως η Στέγη έχει πλέον πίσω της ένα διάστημα λειτουργίας με ανάλογο δείγμα γραφής.

Εντός Ελλάδος, συνεχίζονται οι υπάρχουσες συνεργασίες με το Μέγαρο Μουσικής, το Ελληνικό Φεστιβάλ, το Μουσείο Μπενάκη και άλλους φορείς. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το ότι θα γίνει προσπάθεια προσέγγισης των κατοίκων κοντινών Δήμων, μέσω των Δημοτικών Αρχών από τις οποίες έχουν ζητηθεί διευθύνσεις των εν δυνάμει ενδιαφερομένων.

Στο πρόγραμμα θα αναφερθούμε αναλυτικά στο τεύχος του Σεπτεμβρίου.

XENAKIS WEEK SEMAINE XENAKIS

ATHENS — 14th to 21st SEPTEMBER 1975
ATHÈNES — 14 - 21 SEPTEMBRE 1975

PROGRAMME

PRICE OF THIS PROGRAMME: 20 DRS.
PRIX DU PROGRAMME: 20 DRS.

Η συμπλήρωση 10 χρόνων από το θάνατο του Ιάννη Ξενάκη έγινε αφορμή για αρκετές συναυλίες - αφιερώματα και εκδόσεις έργων του σε CD και dvd. Ανάμεσά τους και η σειρά του Ελληνικού Φεστιβάλ, στην οποία εμφανίστηκαν η London Sinfonietta, το ελληνικό Ergon Ensemble και το Κουαρτέτο εγχόρδων Arditti.

Εμείς αναδημοσιεύουμε μία συνέντευξη που παραχώρησε ο συνθέτης, κατά την πρώτη επιστροφή του στην Ελλάδα, τον Σεπτέμβριο του 1975, στους Στέφανο Πεσματζόγλου, Αντουανέτα Αγγελίδη και τον υπογράφοντα, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Θούριος» της οργάνωσης νεολαίας «Ρήγας Φεραίος», στη στήλη «Πολιτιστική ζωή» (Φύλλο 25, Νοέμβριος 1975).

Η συνέντευξη που παρατίθεται αυτούσια, με τον τότε τίτλο και εισαγωγικό σχολιασμό της, αποτελεί συμπύκνωση μίας περίπου τετράωρης κουβέντας που είχαμε με το συνθέτη στο ξενοδοχείο St. George Lycabettus και το ίδιο απόγευμα, πριν τη συναυλία στο Ηρώδειο, στον Αϊ Γιάννη τον Λουμπαρδιάρη. Δυστυχώς, το αρχικό μαγνητοφωνημένο υλικό έχει μάλλον χαθεί.

Θούριος τ. 25

**«Πολιτιστική ζωή»
Συζήτηση με τον Γιάννη Ξενάκη
Γνωριμία με τη σύγχρονη μουσική**

14 με 20 Σεπτέμβρη οργανώθηκε «Βδομάδα Ξενάκη» από τον «Ελληνικό Σύνδεσμο Σύγχρονης Μουσικής», με τη συμπαράσταση του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης και του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού.

Σημαντική πρωτοβουλία – καθήκον της Κυβέρνησης – η ενίσχυση των πρωτοποριών της τέχνης. Σημείωση: Η κυβέρνηση δεν διακινδυνεύει να πείσει εάν προβάλλει πρωτοποριακή τέχνη ήδη διεθνώς αναγνωρισμένη, που όσον αφορά την περίπτωση του Ξενάκη είμαστε απόλυτα σύμφωνοι, όμως μία συνέχιση επιλογών χωρίς προκαθορισμό των κριτηρίων – ενιαίων κριτηρίων – και με δεδομένη την μεταφορά αξιών, πάντα αλλού «καθιερωμένων», επιβάλλει μίαν αποικιοκρατικής αντίληψης πολιτιστική πολιτική. Την αντίληψη αυτή ενισχύουν οι μη κριτικοί διθύραμβοι του Τύπου. Η τακτική αυτή ενσωμάτωσης των πρωτοποριών από το αστικό πολιτιστικό πλαίσιο είναι ευνοηχιστική για την επαναστατική τους αξία και πρέπει να μην αντιμετωπίζονται με αδράνεια από το εργαζόμενο κοινό.

Η κατανόηση των πρωτοποριών της τέχνης οδηγεί σε επαναστατική αντιμετώπιση και άλλων «δεδομένων» και υποτιθέμενα αναλλοίωτων σχέσεων. Περιμένουμε κριτικές αναλύσεις.

η μουσική εκπαίδευση στην Ελλάδα

μια φαινομενολογική προσέγγιση

Τι προσφέρει η μουσική σε μας; Ο Leon Fleisher, ένας από τους μεγαλύτερους Αμερικανούς πιανίστες, που στην ηλικία των εικοσιτεσσάρων ετών κέρδισε τον πολύ σημαντικό διαγωνισμό «Βασίλισσα Ελισάβετ» στο Βέλγιο, απήτησε ότι η μουσική μάς αποσπά από τον εαυτό μας και μας οδηγεί σε μία διάσταση μεγαλύτερης συνειδητοποίησης. Είναι ένας τρόπος σύνδεσης με το Σύμπαν, με αυτό που υπάρχει πέρα από αυτό. Πριν ωστόσο αναφερθούμε στο καίριο ζήτημα της μουσικής εκπαίδευσης στη χώρα μας, πρέπει να κατανοήσουμε την ίδια την ουσία του μουσικού (συνθέτη ή ερμηνευτή), καθώς και την επίπονη προσπάθεια που πρέπει να καταβληθεί για να κατακτηθεί και να διατηρηθεί η καλλιτεχνική ποιότητα.

Το επάγγελμα του μουσικού

Ο Επίκτητος, ο μεγάλος Έλληνας φιλόσοφος, πρέπει να είχε στο μυαλό του την καριέρα του μουσικού όταν κατέληγε στο απόφθεγμα: «Αξιολόγησε τι μπορεί να αντέξει η φύση σου πριν αποφασίσεις ποιο μονοπάτι θα ακολουθήσεις στην ζωή σου». Η επαγγελματική ζωή του μουσικού είναι εξαιρετικά δυσχερής και πρέπει να ξεκινήσει από την παιδική ηλικία. Δεν είναι προφανώς ρεαλιστικό, κάποιος να εκφράσει την επιθυμία να γίνει μουσικός στην ηλικία των εικοσιπέντε, όπως μπορεί να συμβεί με τόσα άλλα επαγγέλματα. Εάν ένα παιδί δεν ξεκινήσει την εξάσκηση ως την ηλικία των έξι ή επτά ετών, η πιθανότητα μιας καριέρας απομακρύνεται γρήγορα. Η μελέτη πρέπει να καταστεί μία αμείλικτη απασχόληση με αμέτρητες ώρες καθημερινής εργασίας, αφιερωμένες στην προσέγγιση της τελειότητας. Η δημιουργία ή η κατάκτηση (τεχνικά και ερμηνευτικά) ενός μουσικού έργου, απαιτεί μια πολύ μεγαλύτερη προσπάθεια απ' όση μπορεί να φανταστεί ο μέσος μη επαγγελματίας φιλόμουσος.

Ο μεγάλος πιανίστας και συνθέτης F. Busoni προσέγγισε την ιδανική ποιότητα ενός μουσικού, αναφέροντας ότι αυτός πρέπει να έχει ξεχωριστή ευφυΐα και παιδεία, συναίσθημα, ιδιοσυγκρασία, φαντασία, ποιητική διάθεση, και εν τέλει προσωπικό μαγνητισμό που επιτρέπει στον καλλιτέχνη να μεταδώσει (είτε μέσω της πρωτότυπης δημιουργίας, είτε μέσω της ερμηνείας) σε τέσσερις χιλιάδες κόσμο, συνήθως αγνώστους, που η τύχη συνάθροισε εκείνη τη στιγμή, ένα και μόνο συναίσθημα. Αν οποιαδήποτε από τις προαναφερόμενες δεξιότητες λείπει, η έλλειψη θα είναι εμφανής σε κάθε φράση.

Σε μία τρομερά ανταγωνιστική κοινωνία όμως, ούτε αυτές οι ικανότητες είναι απαραίτητα αρκετές. Είναι επιπροσθέτως αναγκαίο για έναν νέο μουσικό να κερδίσει διεθνείς

διαγωνισμούς, να ικανοποιήσει τους κριτικούς, να βρει τον κατάλληλο ατζέντη και την απαραίτητη οικονομική υποστήριξη, να εξασφαλίσει ένα καλό συμβόλαιο με μια δισκογραφική εταιρία. Παρά τις ελάχιστες όμως πιθανότητες επιτυχίας, τα ωδεία και οι μουσικές σχολές ανά την υφήλιο σφύζουν από σπουδαστές που ονειρεύονται μια καριέρα. Όχι για την δόξα, την φήμη ή τα χρήματα, αλλά από την ακόρεστη επιθυμία να αφομοιώσουν τη μουσική φιλολογία και να την εντάξουν στη ζωή τους.

Ήδη λοιπόν η προσπάθεια του καλλιτέχνη είναι από τη φύση της τιτάνια. Το λιγότερο που επιβάλλεται να παρέχεται, είναι αξιοπρεπείς συνθήκες στο στάδιο της εκπαίδευσής του. Και είναι τεράστια η ευθύνη του παιδαγωγού στη διαμόρφωση του καλλιτέχνη, ειδικά δε όταν αυτός έχει να αντιμετωπίσει ευαίσθητες ηλικίες. Η έλλειψη γνώσης, τεχνικής κατάρτισης και παιδείας του δασκάλου, μπορούν πολύ εύκολα να οδηγήσουν τραγικά σε λάθος μονοπάτια τον εκκολλαπτόμενο μουσικό και να καταστρέψουν μια πολλά υποσχόμενη καριέρα πριν καν αυτή ξεκινήσει.

Δυστυχώς, στην χώρα μας, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν σπουδαστές με ξεχωριστές ικανότητες, δεν αξιοποιούνται σωστά. Και η ευθύνη βαρύνει τους ίδιους τους επαγγελματίες μουσικούς, τους εκπαιδευτές, τα μουσικά ιδρύματα, κρατικά και ιδιωτικά, (με την κακή νοοτροπία και συνθήκες λειτουργίας τους), τα μέσα μαζικής ενημέρωσης που αναλώνονται σε άλλες ευτελείς αναφορές και φυσικά την κοινωνία και την πολιτεία.

Η Ελληνική πραγματικότητα

Αυτές τις αδυναμίες θα προσπαθήσω να διερευνήσω, παραθέτοντας ορισμένες σκέψεις μου που απορρέουν από τις προσωπικές μου εμπειρίες, τόσο ως σπουδαστή, μετέπειτα ως σολίστα και παιδαγωγού στην Ελλάδα και το εξωτερικό και από την θητεία μου ως Διευθυντή του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, του μοναδικού Κρατικού Ωδείου στη χώρα μας.

Αναλυτικότερα:

Είναι επιτακτικός ο εκσυγχρονισμός του προγράμματος των σπουδών, της ύλης και του τρόπου διδασκαλίας. Ο κανονισμός λειτουργίας του Κρατικού Ωδείου, ο οποίος διέπει και την λειτουργία όλων των υπολοίπων ωδείων της χώρας, χρονολογείται από το 1957. Δεν είναι δυνατόν σε μία κοινωνία δυτικοευρωπαϊκού τύπου και ραγδαία εξελισσόμενη όπως η Ελληνική, να μην έχει υλοποιηθεί καμία αλλαγή στην μουσική εκπαίδευση εδώ και 54 χρόνια. Επίσης, τα προγράμματα των εξετάσεων των διπλωμάτων και των πτυχίων των ωδείων είναι πιο απαιτητικά και από αυτά

Μια ... Ωραία Πεταλούδα

Η Μουσική Παιδεία του Χθές και του Σήμερα

Υπάρχει ένας παλιός ελληνικός λαϊκός θρύλος που διηγείται πως, όταν ο Θεός έφτιαχνε τον Κόσμο, πέρασε όλη τη Γη από ένα κόσκινο. Έπιασε μια χούφτα διαλεγμένο χώμα για να φτιάξει τη μια χώρα, έπειτα άλλη μια χούφτα για να φτιάξει την άλλη και ούτω καθεξής, μέχρι που ο κόσμος πήρε μορφή. Όταν τελείωσε, είχαν απομείνει στο κόσκινο μόνον οι βράχοι και τα χαλίκια. Τότε Εκείνος τα μάζεψε στο χέρι Του και τα πέταξε πάνω από τον ώμο Του. (1)

Έτσι φτιάχτηκε η Ελλάδα, στην οποία ο κόσμος ολόκληρος οφείλει, εκτός των άλλων, και τη "γέννηση" της μουσικής: music, musique, miwsiq, musica κ.λπ. και σωρεία συναφών όρων, όπως: ρυθμός, αρμονία, μελωδία, πολυφωνία, ορχήστρα, κ.ά., που παραπέμπουν στην ελληνική γλώσσα. «Ο αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός ήταν διαποτισμένος από τη μουσική.

Πιθανόν κανένας άλλος λαός στην ιστορία δεν έχει τόσο συχνά αναφερθεί μέσα από τη λογοτεχνία και την τέχνη του στη μουσική και στις εν γένει μουσικές δραστηριότητες.» (2)

Κατά την ίδρυση του ελληνικού κράτους το 1830, ιδρύονται μουσικά σχολεία με πρότυπα τα «κονσερβατόρια» (φιλανθρωπικά ιδρύματα που γύρω στα 1600 αποκτούν εκπαιδευτικό χαρακτήρα), τις Φιλαρμονικές Ακαδημίες της Ιταλίας και το «Κονσερβατουάρ» του Παρισιού - πρότυπο των ευρωπαϊκών Ωδείων κατά τον 19ο αιώνα. Οι πρώτες Φιλαρμονικές Εταιρείες ιδρύονται στα Επτάνησα, και όπως είναι φυσικό ο «χαρακτήρας», η και δομή τους, παρέπεμπε σαφώς στα ιταλικά πρότυπα.

Ο πιο παλιός μουσικο-εκπαιδευτικός θεσμός της Ελλάδας ήταν η Φιλαρμονική Εταιρεία της Κέρκυρας (ΦΕΚ, 1840). Είναι η πρώτη επανησιακή φιλαρμονική με νομική

υπόσταση και σταθερή, ως σήμερα, λειτουργία. (3) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Νικόλαου Μάντζαρου, ιδρυτικού μέλους και ισόβιου επίτιμου Προέδρου της Φιλαρμονικής, υπήρχε σχολή εκτελέσεως αφενός, για την προετοιμασία μελών μπάντας και χορωδιών, αφετέρου για τη διδασκαλία εγχόρδων και πιάνου, καθώς επίσης και σχολή σύνθεσης όπου διδασκόταν τα λεγόμενα ανώτερα θεωρητικά. Στις δραστηριότητές της μάλιστα συμπεριλήφθηκαν και οι διαγωνισμοί σύνθεσης που προκηρύχθηκαν το 1858. (4)

Το 1871 είναι έτος ίδρυσης του Μουσικού και Δραματικού Συλλόγου, τμήμα του οποίου ήταν το Ωδείο Αθηνών,

χωρίς Χρώματα

Η συζήτηση αυτή με τον Μίλτο Λογιάδη έγινε την Παρασκευή 10 Ιουνίου, ακριβώς μία εβδομάδα από την τελευταία πρόβα της «Ορχήστρας των Χρωμάτων» και πέντε μέρες μετά την ανακοίνωση της παραίτησής του.

Μ. Χ. Κ. *Με δοσμένη τη σημερινή πολιτική και κοινωνική κατάσταση, πόσο ενδιαφέρθηκαν για το θέμα της Ορχήστρας; Έγινε μεγάλο θέμα;*

Μ. Λ. Έγινε πολύ μεγαλύτερο απ' αυτό που περίμενα.. Υπήρξε απίστευτη κινητοποίηση και απίστευτη συμπαράσταση. Τα μηνύματα που έχω πάρει εγώ - και είναι πάρα πολλά - είναι πραγματικά συγκινητικά.

Μ. Χ. Κ. *Μιλώ για εφημερίδες και τύπο γενικά.*

Μ. Λ. Έχω ως τώρα δώσει τρεις συνεντεύξεις και μία στο ραδιόφωνο. Άλλη μία περιμένω να δώσω τώρα στις δώδεκα, μετά από εσάς. Δε θέλω να δώσω και πολλές, γιατί ο στόχος μου δεν είναι να προβληθώ. Μέσα από αυτή τη διαδικασία θέλω να καταλάβουν οι άνθρωποι. Ακόμα και αυτοί που δεν μας ακούνε, και αυ-

τοί που σκέφτονται, «ε, καλά τώρα, μουσικοί είναι, τί τους θέλουμε;»

Όμως από τη στιγμή που υπάρχει ένα επάγγελμα και λειτουργεί, δεν μπορεί να θεωρείς τον άλλο χομπίστα και να μην τον πληρώνεις. Θέλω να προστατεύσω το επάγγελμα του μουσικού και την αξία του. Σε όλες τις πολιτισμένες χώρες λες, «μαέστρος ή μουσικός σε συμφωνική ορχήστρα» και σου βγάζουν το καπέλο. Εδώ πέρα σε ρωτάνε σε πιο μαγαζί παίζεις.

Και δεν είναι ελιτισμός να προσπαθώ να προστατεύσω τα αυτονόητα. Ο μουσικός που παίζει με 650 ευρώ δεν είναι ελιτίστας, είναι ένας εργαζόμενος.

Το ιστορικό μίας κρίσης

Κ. Λ. *Ας δούμε πώς φτάσαμε ως εδώ.*

Μ. Λ. Είχαμε μία συνάντηση το Γενά-

ρη και αφού έχουμε μάθει ότι δεν προβλέπονται λεφτά για μας. Εκεί είμαστε όλοι οι φορείς της Ορχήστρας: ο Πρόεδρος κύριος Στεφανάκης, το Σωματείο των εργαζομένων στην Ορχήστρα (δεν είναι μόνο οι μουσικοί αλλά και οι διοικητικοί), εγώ, ο Κουρουπός και ο Κουμεντάκης (ως σύμβουλοι του Υπουργείου), ο Γεωργαντρέας Ζάννος (ως σύμβουλος του Υπουργού) και ο Τηλέμαχος Χυτήρης.

Μ. Χ. Κ. *Ευρεία σύσκεψη δηλαδή...*

Μ. Λ. Όλος ο κόσμος. Εκεί αναγκαστικά συμφωνήθηκε η μεταφορά στην ΕΡΤ, γιατί η εναλλακτική ποια θα ήταν; Όταν σου λένε, «έχετε μία πολύ μειωμένη επιχορήγηση φέτος», η οποία ουσιαστικά δεν φτάνει ούτε για τα ανελαστικά μας έξοδα, είναι σα να σου λένε να κόψεις τους μουσικούς από τους 40 στους 20 για να βγεις.

τζαμάρα

η φλογέρα του “έμπειρου” μουσικού

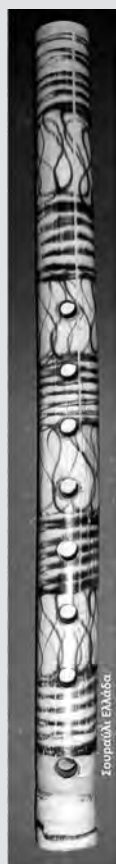
4ο Μέρος

Η τζαμάρα θα μπορούσε να θεωρηθεί ως η «μεγάλη» φλογέρα. Με μήκος που ξεπερνά τα 65 εκατοστά, πολλές φορές και τα 80, σίγουρα καθίσταται ένα μουσικό όργανο που μπορεί να παιχθεί από εκτελεστές με μακριά, «ενήλικα» δάκτυλα. Η απόσταση μεταξύ των ηχητικών οπών είναι αρκετά μεγάλη και έτσι θα ήταν αδύνατο να χρησιμοποιηθεί από παιδικά χέρια. Οπότε γίνονταν αυτομάτως το σύμβολο της υπεροχής του ώριμου μουσικού, ο οποίος επιβάλλει τη θέση του στην τοπική κοινωνία ως ένας «ανδρωμένος» μουσικός και πολίτης, με πλήρη δικαιώματα και

υποχρεώσεις.

Κατασκευαστικά η τζαμάρα δε διαφέρει σε κάτι απ' την φλογέρα. Πρόκειται για ανοιχτό αυλό κυλινδρικής διατομής με οπές κατά μήκος του. Χειριστικά ωστόσο υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση, καθότι κάθε τρύπα που ανοίγεται από κάτω προς τα πάνω (με εξαίρεση την πρώτη που παράγει διάστημα τόνου) ανεβάζει το τονικό ύψος κατά ένα ημιτόνιο.

Η τζαμάρα, όπως λένε χαρακτηριστικά οι ντόπιοι μουσικοί, «παίζει μισόφωνα». Το όργανο διαθέτει 7 τρύπες

Σουδανική Φλάουτα

Σουραούλι Βουλγαρίας - Tsařara

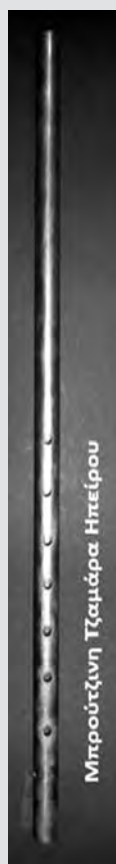
Σουραούλι Ρουμανίας - Italia

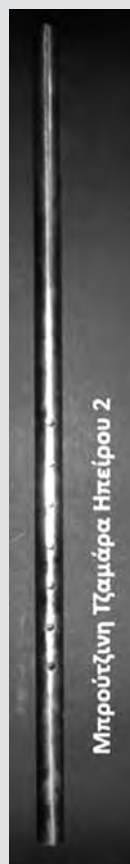
Σουραούλι Τουρκίας - Yaval

Σουραούλι Ιρλανδίας - Irish Tin Whistle, Penny Whistle

Μπρούτζινη Τζαμάρα Ηπειρώτου

Μπρούτζινη Τζαμάρα Ηπειρώτου 2

Τζαμάρα Ηπειρώτου από Καλάμι

ΜΕΤΑΛΛΟΝ

το
συγκρότημα
χαλκίνων
και
κρουστών
της
Κρατικής
Ορχήστρας
Αθηνών

Κ. Λ. Θα ήθελα να ξεκινήσουμε από το πώς σκεφτήκατε να δημιουργήσετε το σχήμα χαλκίνων και κρουστών;

Κ. Α. Στη διάρκεια ενός ταξιδιού, όπου η σκέψη ξεκίνησε από εμένα και τον Παναγιώτη.

Π. Κ. Η ιδέα μάς ήρθε μέσα στο πλοίο της γραμμής Κέρκυρα – Ηγουμενίτσα.

Κ. Λ. Είσαστε όλοι μέλη της Κρατικής. Σωστά;

Κ. Α. Ακριβώς. Αυτό που μας κάνει να καμαρώνουμε είναι το ότι είμαστε το πρώτο σχήμα που δημιουργήθηκε μέσα από την Ορχήστρα. Τώρα πλέον υπάρχουν αρκετά: Τα ξύλινα, κάποια κουαρτέτα εγχόρδων, αλλά εμείς είμαστε το πρώτο. Στην αρχή ήμασταν κάπως αυτόνομοι. Χρειάστηκε κάποιος χρόνος, ώστε να καθιερωθούμε και στην σκέψη της διεύθυνσης και γενικότερα. Τώρα πια, δόξα τω Θεώ, είμαστε μαζί δέκα χρόνια, ενώ έχουμε και βοήθεια από τη διεύθυνση της Ορχήστρας.

Π. Κ. Πρέπει να πούμε ότι μας βοήθησαν και ο κύριος Άρης Γαρουφαλής, που όταν ιδρυθήκαμε ήταν ο καλλιτεχνικός διευθυντής, και αργότερα το ίδιο έκανε και ο κύριος Φιδετζής, το καλοκαίρι του 2010, κάναμε μαζί του και μία ηχογράφηση έργων ελλήνων συνθετών που θα κυκλοφορήσει σε δίσκο. Ελπίζουμε αυτό να γίνει με τη Naxos.

Κ. Λ. Ποιους συνθέτες ηχογραφήσατε;

Κ. Α. Για να δούμε...Αντωνίου, Τενίδη, Τσαλαχούρη, Ταϊήλορ και Κοκόρη. Ελπίζω να μην ξεχάσαμε κανένα!

Κ. Λ. Η ιδέα του να εμφανίζονται σε συναυλίες μικρότερα σύνολα μίας συμφωνικής ορχήστρας, είναι κάτι που στο εξωτερικό έχει σίγουρα αρχίσει από το '90. Αν το ψάξουμε, ίσως να βρούμε ότι πάει ακόμα και πιο πίσω.

Κ. Α. Πρέπει να πούμε ότι κατ' αρχήν κάναμε καλή παρέα μεταξύ μας. Βρισκόμαστε, παίζαμε ωραία μουσική, κομμάτια που δεν θα μπορούσαμε να παίξουμε μέσα από το συγκεκριμένο ρόλο μας στο μεγάλο συμφωνικό σύνολο. Όλο αυτό είχε και ένα τελικό θετικό αντίκτυπο στην δουλειά μας με την ορχήστρα.

Π. Κ. Παίζοντας όλοι μαζί ως σύνολο, φτιάχναμε καλύτερο «δέσιμο» μεταξύ μας, μαθαίναμε να ακούμε καλύτερα ο ένας τον άλλο.

Κ. Λ. Υποθέτω ότι αυτά είναι πολύ πιο δύσκολο να γίνουν κατ' ευθείαν, όταν παίζει κανείς στο μεγάλο σύνολο.

Π. Κ. Βέβαια. Έτσι κι αλλιώς, αν δεν περάσεις από τη μουσική δωματίου, δεν θα μπορέσεις με τίποτα να παίξεις σε μεγαλύτερη ορχήστρα.

Κ. Α. Στην Ελλάδα, πριν από τις Κρατικές Ορχήστρες δεν υπάρχουν κάποιες άλλες, όπου οι νέοι μουσικοί να μάθουν τη δουλειά τους..

Κ. Λ. Εννοείς ορχήστρες νέων; Τώρα πάει να γίνει κάτι και σ' αυτόν τον τομέα. Η Καμεράτα Junior είναι ένα πολύ καλό και ελπιδοφόρο δείγμα. Επίσης, πρόσφατα άκουσα αρκετά καλές μαθητικές ορχήστρες, όπως αυτή του Μουσικού Γυμνασίου του Ίλιου. Ορχήστρα έχουν τα Ωδεία της Πετρούπολης (από το 2003), της Λαμίας, παλαιότερα είχε στον Πειραιά. Θα έπρεπε όμως να υπάρχουν ορχήστρες σε όλα τα ωδεία.

Π. Κ. Στα ωδεία δεν υπάρχει τίποτα. Επίσης, να πω ότι δεν διδάσκεται το ορχηστικό ρεπερτόριο του οργάνου. Έτσι μόνο αν κάποιο παιδί έχει τη διάθεση και από μόνο του αγοράσει τα CD, θα ακούσει έργα του ρεπερτορίου, να τα γνωρίσει έστω και σαν άκουσμα.

Μαρία Έμμα Μελιγκοπούλου
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ
ΤΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ
 Εκδόσεις: **panas music**
 (Παπαγρηγορίου - Νάκας)
 Σελίδες 167

Η συγγραφέας είναι διακεκριμένη διευθύντρια χορωδιών, το κατάλληλο δηλαδή άτομο για να μεταφέρει τις γνώσεις και την εμπειρία του σχετικά με τις χορωδίες. Παρότι στην Ελλάδα η χορωδιακή τέχνη (κυρίως η ερασιτεχνική) είναι αρκετά ενεργός, η σχετική βιβλιογραφία είναι περιορισμένη. Το βιβλίο αυτό έρχεται να την εμπλουτίσει υπεύθυνα και ουσιαστικά.

Τα κεφάλαιά του πραγματεύονται τα παρακάτω θέματα: Ειδικά προσόντα του διευθυντή χορωδίας (έμφυτα, επίκτητα κλπ). Ακρόαση και επιλογή χορωδών, είδη και καταμερισμός φωνών. Η μουσική προετοιμασία του μαέστρου. Το ρεπερτόριο της χορωδίας (κριτήρια επιλογής, a capella ή όχι κλπ). Στάδια ανάπτυξης παιδικής κι εφηβικής φωνής. Το ζέσταμα (ασκήσεις, ποιότητα χορωδιακού ήχου κλπ). Η πρόβα (οργάνωση, διάρκεια, συχνότητα, κώδικας συμπεριφοράς, διδασκαλία νέου έργου κλπ). Αίθουσα πρόβας: προδιαγραφές, εξοπλισμός και διάταξη χορωδών. Συναυλίες και κριτήρια επιλογής συναυλιών (φεστιβάλ, διαγωνισμοί, σύμπραξη χορωδιών κλπ). Πρακτικά ζητήματα σκηνικής παρουσίας (τρόποι διάταξης, αποστάσεις, θέση μαέστρου και πιάνου, στολές κλπ). Το Γρηγοριανό Μέλος (σημειογραφία, ρυθμός κλίμακες, ερμηνεία, προφορά Λατινικής γλώσσας κλπ).

Ακολουθούν τέσσερα παραρτήματα που αναφέρονται: Στην επεξήγηση των συμβόλων για τα τονικά ύψη. Στη μουσική διεύθυνση (τρόποι διεύθυνσης, βασικές τεχνικές κλπ). Στα είδη μουσικών συνόλων και τις εκτάσεις των φωνών. Στο ζέσταμα και το ρεπερτόριο των παιδικών και νεανικών χορωδιών (περιλαμβάνονται σχετικές λίστες ρεπερτορίου). Η ύλη ολοκληρώνεται με πλούσια βιβλιογραφία. Περιλαμβάνονται σχετικές φωτογραφίες, σχήματα και μουσικά παραδείγματα.

Συγγραφική ομάδα
The Cambridge Companion to the
ORGAN
 Εκδόσεις: **Cambridge University Press**
 Σελίδες 340

Επ' ευκαιρία της έρευνας που δημοσιεύει ο Θ. Ταμβάκος στο «Πολύτονο» σχετικά με το εκκλησιαστικό όργανο, παρουσιάζουμε ένα αξιόλογο βιβλίο γενικού περιεχομένου για το: όργανο, τον οργανίστα και το ρεπερτόριό του, γραμμένο στην Αγγλική γλώσσα. Πλούσιο σε εικόνες, διαγράμματα, λίστες, μουσικά παραδείγματα και βιβλιογραφία εξετάζει: την ιστορία και τις πολυποικίλες κατασκευαστικές παραλλαγές του, την επιστημονική βάση του ήχου και του κουρδίσματός του, καθώς και τις σημαντικές κατασκευαστικές τάσεις. Εστιάζει επίσης στο ζήτημα της εκμάθησης και της εκτέλεσης, στη σχέση του με την εκκλησιαστική λειτουργία, καθώς και στο ζήτημα των μεταγραφών. Η αλήθεια είναι ότι θα περιμέναμε και μια μεγαλύτερη έμφαση στη συνθετική πρακτική και το ρεπερτόριο του 20ου αιώνα.

Για την πραγματοποίηση του τόμου εργάστηκαν 20 εξειδικευμένοι άνθρωποι, γράφοντας ο καθένας από ένα κεφάλαιο, τα οποία έχουν τους παρακάτω τίτλους: Origins and development of the organ. Organ construction. The physics of the organ. Temperament and pitch. The organ case. Organ building today. The fundamentals of organ playing. A survey of historical performance practices. Organ music and the liturgy. Italian organ music to Frescobaldi. Iberian organ music before 1700. The French classical organ school. English organ music to c1700. Catholic Germany and Austria 1648- c1800. The north German organ school. The organ music of J. S. Bach. German organ music after 1800. French and Belgian organ music after 1800. British organ music after 1800. North American music after 1800.

Την επιμέλεια είχαν οι: N. Thistlethwaite και G. Webber. Βιβλία αυτού του είδους είναι δύσευρετα στην ελληνική αγορά. Πληροφορίες στην ιστοσελίδα: www.cambridge.org